

Rapport

Nye elementer til innvandringsregnskapet med vekt på arbeid, utdanning og nyskaping

Oppdrag for Utrop

Mars 2013

NyAnalyse as
fakta + kunnskap = verdier

Forord

Avisen UTROP har bedt NyAnalyse om å sammenstille ulike fakta og utviklingstrekk knyttet til innvandrerbefolkningen i Norge. Vi skal se spesielt på utdanning, sysselsetting og oppstart av bedrifter sammenliknet med befolkningen for øvrig.

Et viktig formål med rapporten er å få belyst nye momenter som kan ha betydning inn i et mer omfattende innvandrerregnskap senere.

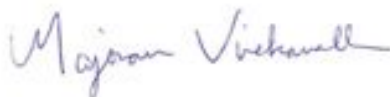
I denne rapporten ser vi først på de viktigste utviklingstrekk for arbeidsinnvandringen det siste 10-året. Deretter tar vi for oss sysselsettingsveksten og bidraget fra innvandringen på dette området. Neste tema vi søker å belyse er utdanningsnivået i innvandringsgruppene, og vi ser også overordnet på tall som viser nyskaping av bedrifter hvor innvandrere står bak en ny vekst.

Vi forsøker å vurdere noe tilknyttet innsparinger i kostnadene ved utdanning og oppvekst, som de fleste arbeidsinnvandrere ikke belaster statskassen i Norge, siden de ofte flytter til landet i en alder av 25 år og eldre.

Videre har vi laget en enkel beregning som viser hvor mye skatteinntekter som kommer fra sysselsatte innvandrere i Norge i løpet av ett år. Deretter har vi gjort en forenklet sammenlikning med utgifter til trygd og andre velferdsordninger basert på en oversikt i Brochmann-utvalget. Dette kan benyttes til å utrede grundigere ved en senere anledning.

Flere nyttige tabeller og fakta er lagt i vedlegg bakerst i rapporten.

Oslo, 21.mars 2013

Majoran Vivekananthan
Redaktør i Utrop

Fakta og viktigste funn

Fakta

- I 2012 kom det ifølge UDI rundt 50.000 innvandrere til Norge. Av disse var 20 prosent eller ca 10.000 personer asylsøkere og flyktninger.
- Halvparten av innvandringen de senere år skyldes arbeidsinnvandring, mens ca 20 prosent er asylsøkere eller flyktninger. Tallet på familiegjennforeninger øker.
- Inntekten til innvandrergruppen samlet ligger på 75-80 prosent av hele befolkningen, men varierer mye fra gruppe til gruppe.
- Det var over 307.000 sysselsatte innvandrere i Norge per 4.kvartal 2011, en vekst på ca 33.000 fra året før.
- Byggebransjen har tiltrukket seg spesielt mange fra Polen og Litauen, som i dag utgjør en gruppe på ca 85.000 personer.

Viktigste funn

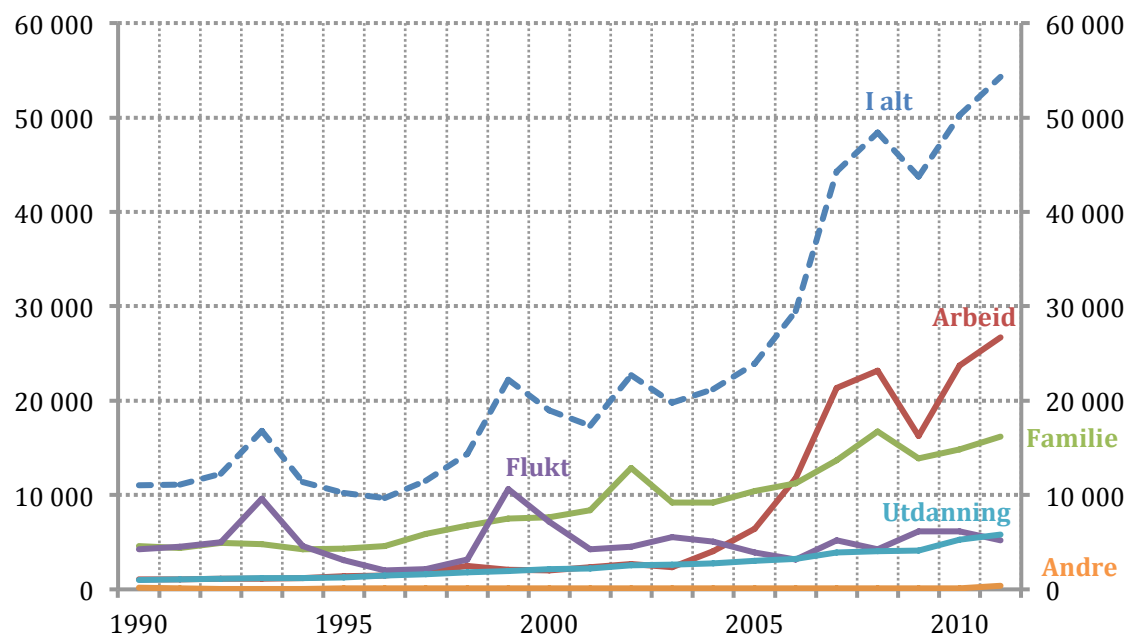
- *Uten innvandringen stopper Norge.* Arbeidskraftsbehovet er høyt i mange næringer og eldrebølgen vil øke behovet for helsearbeidere fremover.
- Det skjer en positiv utvikling på arbeidsmarkedet tilknyttet innvandrergruppene, og det er den kraftige arbeidsinnvandringen som er den viktigste årsaken.
- De siste årene har innvandrergruppene, første og annen generasjon, stått for over 2/3 av sysselsettingsveksten i Norge.
- En beregning viser at sysselsatte innvandrere gir skatteinntekter fra lønnsarbeid på ca 27-28 milliarder kroner årlig. Det finansierer andre grupper innvandrere som går på trygd.
- En sammenstilling av tall fra Brochmann-utvalget tilsier at utgifter til trygder (16-64 åringer) er 8-10 milliarder kroner lavere enn skatteinntektene fra innvandrere som jobber. Dette er et innspill til videre økonomisk forskning på tema.
- Et anslag på andelen trygdeutgifter i Norge som går til innvandrergruppene er på mellom 4 og 5 prosent med våre forutsetninger. Alderspensjoner utgjør lite for denne gruppen i dag.
- Ca 10 prosent av innvandrerne som var bosatt i Norge i 2011 hadde lang høyere utdanning, mens den tilsvarende andelen var 8 prosent for den øvrige befolkningen.
- Andel innvandrere med doktorgrad øker. 7.200 innvandrere har fullført en doktorgrad, som utgjør 2 prosent av aldersgruppen 33-66 år, som er i yrkesaktiv alder. Blant resten av befolkningen er andelen halvparten eller kun 1 prosent.
- Arbeidsledigheten er høyere for innvandrere (ca 6,5 %) enn befolkningen ellers (ca 3 %).
- Arbeidsledigheten blant innvandrere er på vei nedover, særlig blant menn. Det er store forskjeller mellom ulike landgrupper, som i stor grad skyldes bakgrunn for innvandringen.
- De store gruppene med arbeidsinnvandrere kommer ofte ferdig utdannet til Norge. Et anslag på 20.000 voksne innvandrere som ikke belaster skole og helsevesen i Norge, kan utgjøre ca 29 milliarder kroner i sparte utgifter.
- Fremtiden ser samlet sett ganske lys ut for de neste 10-20 årene, så lenge høyere utdanning gir bedre betalte jobber for innvandrere, og en større andel kommer i jobb.
- En stor mulighet for både næringslivet og offentlig sektor ligger i å utnytte kompetanse, arbeidsevne og internasjonal tilknytning til stadig flere innvandrere i Norge.

1 Historisk høy innvandring til Norge

Norsk økonomi har vokst langt sterkere enn de fleste andre land gjennom de siste 10 årene. Befolkningsveksten er høy, økonomien står sterkt og arbeidsledigheten ligger lavt. Selv finanskrisen som traff oss i 2008-2009 er nesten ikke synlig i arbeidsmarkedet lenger. I Eurolandene er det fortsatt store problemer og arbeidsledigheten har bitt seg fast på et høyt nivå. Ungdomsarbeidsledigheten i Sør-Europa ligger på 50 prosent i flere land¹. En kombinasjon av dårlige tider i Europa og gode tider her hjemme påvirker flyttestrømmer og innvandring til/fra Norge.

Norge opplever i disse dager en bølge av innvandrere som næringslivet trenger til både byggeprosjekter og historisk høye investeringer innen olje- og gassnæringen. Siden EU ble utvidet østover med mange nye medlemsland i 2004, er tilgangen på arbeidskraft fra utlandet i sterk vekst. I 2011 ble nettoinnvandringen til Norge ca 47.000 personer, og det er forventet omtrent tilsvarende for 2012. Det er en klar trend at arbeidsinnvandring er viktigste årsak til at folk kommer til Norge.

Figur 1.1 Innvandring, etter innvandringsgrunn 1990 - 2011

Kilde: SSB

Mennesker som kommer til Norge har som oftest behov for arbeid og tak over hodet. Sysselsettingsbehovet, spesielt innen visse bransjer, er for tiden meget stort. De nye gruppene arbeidsinnvandrere til norsk industri og byggbransje har en høyere inntekt enn tidligere innvandrergupper.

Samtidig er det slik at en stor andel av innvandrergruppene kommer til hovedstaden og de større byene. Det er slik at konsentrasjonen til Oslo, Akershus, Rogaland og Hordaland av alle innvandrere ligger på mellom 60 og 70 prosent andel av samlet innvandring til Norge.

¹ Ungdomsarbeidsledigheten er høy, men det er ikke slik at 50% av alle unge er ledige. Det er mange unge som tar utdannelse og disse regnes per definisjon ikke som ledige.

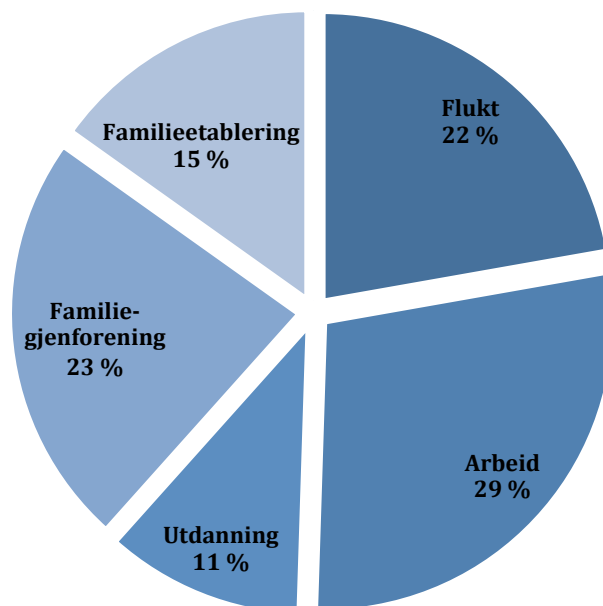
2 Oversikt over innvandringen til Norge

2.1 Hvorfor kommer innvandrere til Norge?

Gjennom de ti siste årene har arbeid blitt den fremste grunnen til innvandring til Norge. Siden østeuropeiske EU-medlemskap åpnet landegrensene i 2004, har det vært en vesentlig vekst i arbeidsinnvandringen fra østeuropeiske EU-land. Etter arbeid, er familiegjenforening og –etablering vanligste innvandringsgrunn.

I perioden 1990-2010 har fordelingen av oppholdstillatelser vært fordelt slik:

Figur 2.1 Fordelingen av oppholdstillatelser, perioden 1990 - 2010

Rundt 22 prosent av innvandrerne kom på grunnlag av flukt, 29 prosent på grunnlag av arbeid og 11 prosent fikk opphold for å ta utdanning. 23 prosent ble familiegjenforent med en person som allerede var i Norge, og 15 prosent fikk opphold på grunnlag av en familieetablering. Altså har det i perioden 1990 frem til i dag kommet flest på grunnlag av familie, mens de siste seks årene har arbeid blitt den vanligste årsaken til innvandring til Norge. Vi tror denne trenden kommer til å fortsette mot 2020. Disse to gruppene er også de som er særlig relevante å se på med tanke på boligbehovet i årene fremover. Nyankomne flyktninger og studenter vil i liten grad ha noe å si for boligmarkedet på eiersiden i de kommende årene.

Årsakene bak innvandring varierer med konjunkturer ute og hjemme, asylpolitikk og nivået på konflikter i verden. Asyl- og flyktningpolitikk er fortsatt viktig for samlet størrelse på innvandringen, men arbeid er viktigere årsaker i dag.

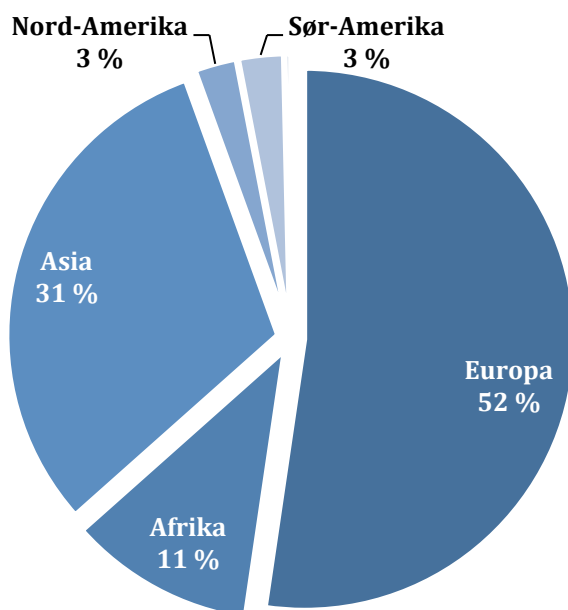
2.2 Hvem kommer til Norge?

I dag er det omlag 655.000 personer bosatt i Norge som enten har innvandret selv, 547.000, eller som er født i Norge med to innvandrerforeldre, 108.000 personer. Til sammen utgjør disse personene ca 13 prosent av befolkningen. Av innvandrere er det i dag flest fra Polen, Sverige, Tyskland og Litauen. I 2011 opplevde Norge den største innvandringsveksten noensinne: Tallet på

innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge vokste med 54.200 i 2011. Nettoinnvandringen til landet uten fødsler var på ca 47.000 personer.

Det er rundt 294.000 personer i Norge som har bakgrunn fra Europa, 163.000 personer har bakgrunn fra Asia, 60 000 har bakgrunn fra Afrika og nær 18.000 har bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika. I tillegg er det 11.000 innvandrere med bakgrunn fra Nord-Amerika og Australia. Blant alle norskfødte med innvandrerforeldre har 57.100 foreldre fra Asia, 29.000 har foreldre fra Europa, 19.500 fra Afrika og 2.600 har foreldre fra Sør- og Mellom-Amerika.

Figur 2.2 Dagens innvandrere etter landbakgrunn

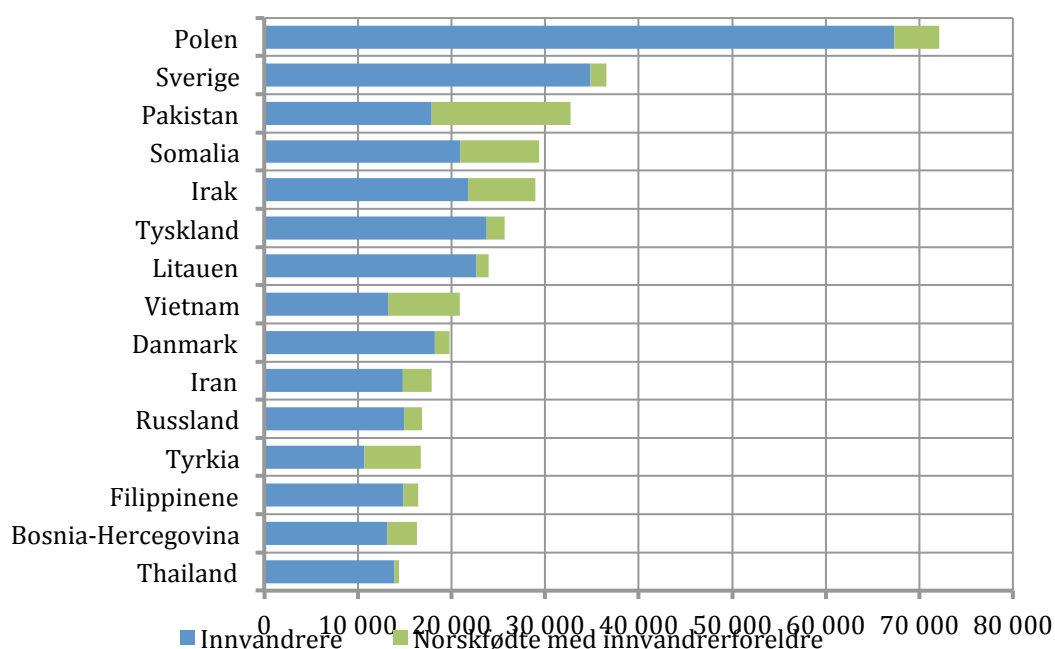

Kilde: SSB

Ser man 20 år tilbake i tid, har det inntil 2004 vært en nokså jevn fordeling i årsaksbildet tilknyttet innvandringen. Innvandring grunnet flukt ligger med unntak av noen topper på rundt 20 prosent. Familiegjenforening har sakte, men sikkert hatt en stigende kurve de siste 20 årene. Inntil 2004 har arbeid som innvandringsgrunn vært underrepresentert. Det har i hovedsak dreid seg om ekspertarbeidskraft og unge svenske personer, og begge grupper har en tendens til å bli i landet i en begrenset tid. Men med utvidelsen av EU til Øst-Europa, har vi siden 2004 sett en eksplosiv vekst i arbeidsinnvandring (ref. figur 1.1). Spesielt Polen og Litauen har bidratt til den sterke veksten i arbeidsinnvandring fra og med 2004.

Sammen med økende innvandring av familieårsaker, førte arbeidsinnvandringen til at nettoinnvandringen økte dramatisk fra kun 13.000 i 2004 til mer enn det tredobbelte, 47.000, i 2011. Nettoinnvandringen fra EØS-området utgjorde 3.300 i 2004 og over 30.000 i 2011. I dag utgjør polakker den suverent største gruppen innvandrere i Norge, og ifølge SSBs prognoser er dette en trend som vil fortsette.

Figur 2.3 De 15 største grupper innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. 1.januar 2012. Absolutte tall

Kilde: SSB

Figuren over viser at:

- Den klart største gruppen innvandrere i Norge kommer fra Polen og de utgjør drøyt 70.000 personer. Mange av polakkene jobber innen bygg og anlegg, men det er også grupper som arbeider i industrien. Litauen har også drøyt 22.000 innvandrere i Norge.
- Sverige og Pakistan er de neste gruppene med flest innvandrere med hhv. 35.000 og 32.000 personer. Det er nok langt flere svensker pga. "fri flyt" uten plikt til registrering innen Norden.
- Spesielt for Pakistan er at omtrent halvparten er norskfødte med innvandrerforeldre, siden en stor del av innvandringen kom på 1960- og 1970-tallet.
- Vietnam, Somalia og Irak har også en stor andel som er født i Norge.
- Krigen på Balkan har medført at en nokså stor gruppe innvandrere, ca 15.000, kommer fra Bosnia-Hercegovina.

Viktig SSB-rapport (2009)

Innvandrere i Canada har høyere sysselsetting enn innvandrere i Norge. Forskjellen kan forklares med at Canada har flere arbeidsinnvandrere enn Norge, samt at innvandrerne har høyere utdannelse og kjenner språket når de ankommer landet.

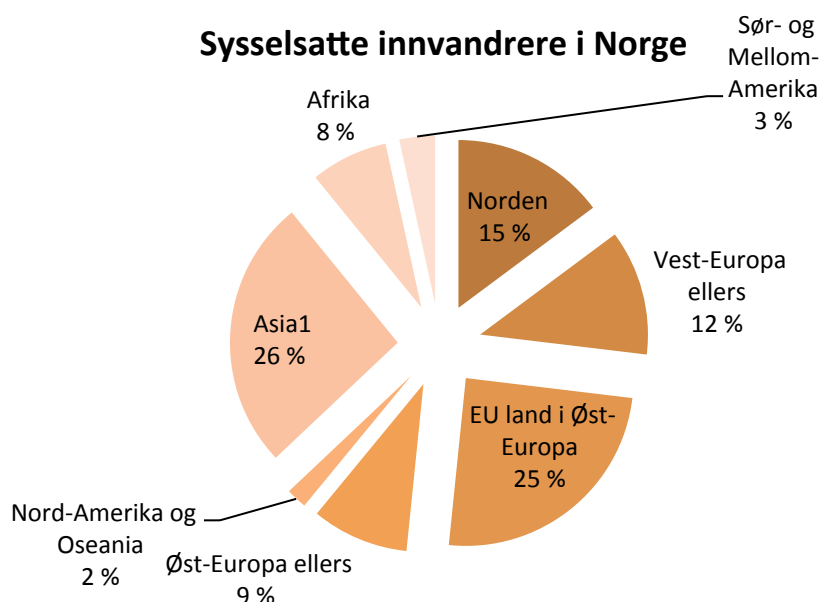
http://www.ssb.no/vis/magasinet/norge_verden/art-2009-09-09-01.html

3 Sterk sysselsettingsvekst og 2/3 følger fra innvandring

Norge har opplevd en veldig positiv utvikling i sysselsetting det siste 10 året, og har tatt seg raskt opp i etterkant av finanskrisen i 2008-2009. Veksten i sysselsetting har vært ca 230.000 personer fra 2006-2012. Det er uten tvil en viktig bidragsyter at Norge har hatt tilgang på arbeidskraft fra utlandet gjennom innvandring. EU-utvidelsen i 2004 er nok mest sentral, men det er også mange som kommer fra andre regioner. Innen helsesektoren er det mange fra Asia som sikrer flere varme hender innen omsorg og pleie.

De ulike fremskrivningene for norsk økonomi viser at vi trenger arbeidskraft fra utlandet for å sikre helsepersonell og personell til andre viktige områder i samfunnet. SSB anslår blant annet en mangel på helsearbeidere på 76.000 personer i 2035.

Figuren nedenfor viser hvilke regioner innvandrere som er i arbeid kommer fra i verden.

Fortsatt store forskjeller mellom innvandrere

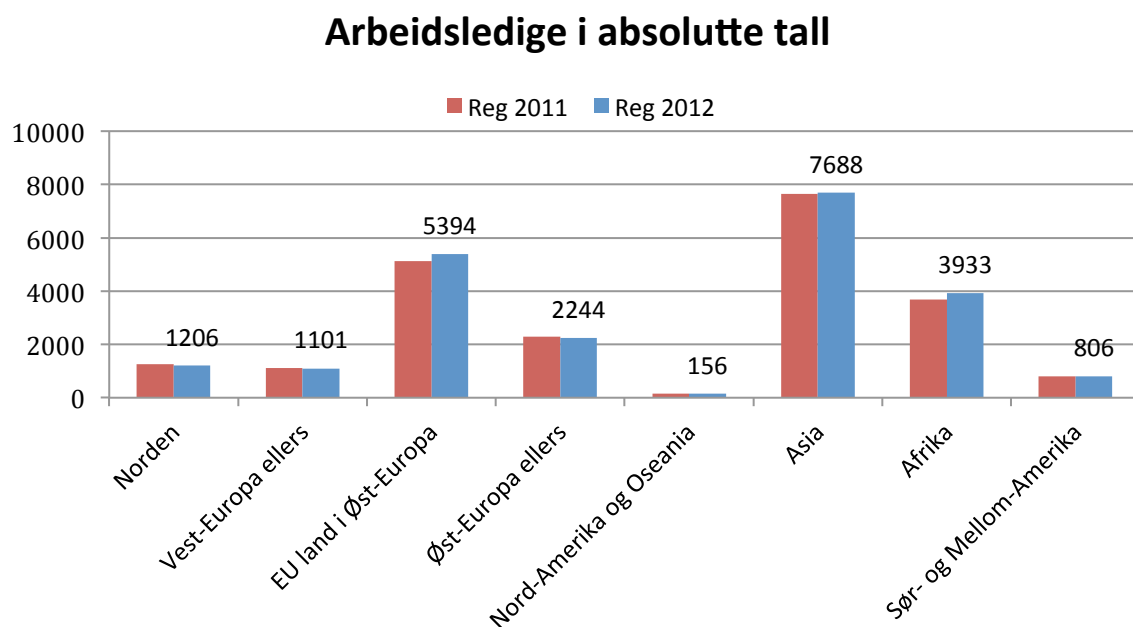
Blant innvandrere fra EØS-området er arbeid den viktigste årsak til innvandringen. Sysselsettingsnivået for disse gruppene ligger over befolkningen totalt og er som følger:

- 3 av 4 i arbeid blant de fra Norden (75%) og EU-land i Øst-Europa, og 7 av 10 blant de fra Vest-Europa (drøyt 70%).
- I neste gruppe er det innvandrere fra Nord-Amerika (og Oseania) med en andel på 66 prosent sysselsatte.
- Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, samt Øst-Europa utenom EU, som er i arbeid er 62-64 prosent.
- Gruppen fra Asia ligger lavere med rundt 54 prosent sysselsatte, mens innvandrere fra Afrika har ca 44 prosent i arbeid. Det er en utfordring å forbedre disse tallene.

Forskjellene har vært ganske stabile uavhengig av konjunktorene på arbeidsmarkedet. De to svakeste gruppene har langt flere flyktninger som har bodd kortere i Norge enn de andre landgruppene. Dette gjelder i særlig grad den afrikanske. Botid har større betydning for sysselsettingsnivået blant de som kommer hit på grunn av flukt enn for de som kommer av andre grunner. Det tar lenger tid å integrere mennesker som har en vanskelig historie med konflikt i landet de kommer fra.

Blant innvandrerne var det ca 68 prosent menn og ca 58 prosent kvinner som var sysselsatte i 4. kvartal 2011, noe som tilsvarer en kjønnsdifferanse på 10 prosentpoeng. I befolkningen totalt var forskjellen atskillig mindre mellom kjønnene. 71,7 prosent menn og 66,4 prosent kvinner var sysselsatte og differansen lå dermed på 5,3 prosentpoeng. Innvandrerkvinnens lavere sysselsettingsandel bidrar til å trekke ned gjennomsnittet i innvandrergruppen. Det er likevel viktig å merke seg at det er store variasjoner, både blant kvinner og menn når vi ser på tall for de enkelte nasjonalitetene.

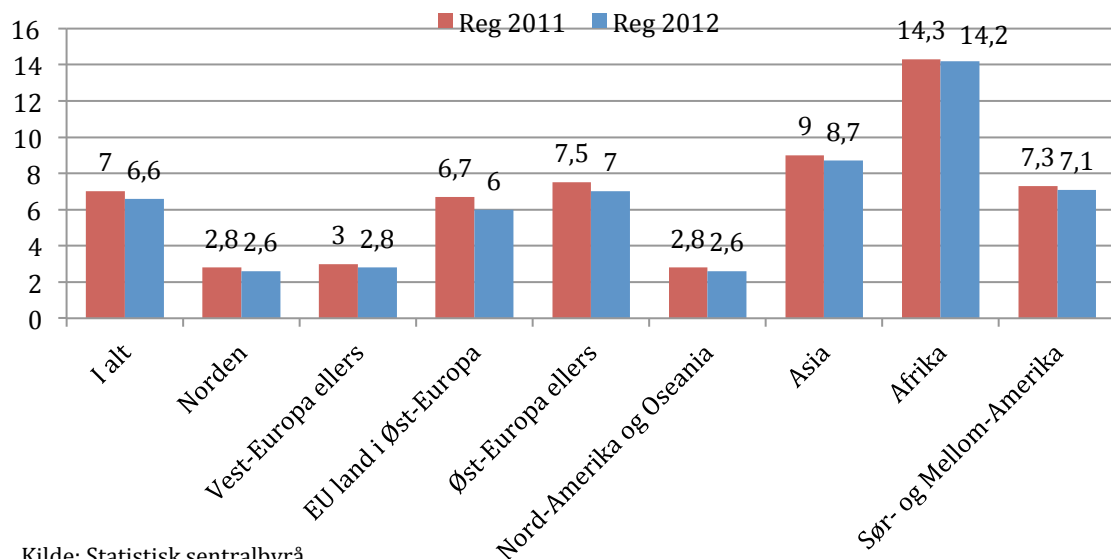
Tabell: Registrert arbeidsledighet for befolkningen etter innvandrerbakgrunn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

- Figuren her og på neste side viser registrert arbeidsledighet for 2011 og 2012 i både antall personer og i prosent for befolkningen etter innvandrerbakgrunn.
- Økningen i antall registrerte arbeidsledige i absolutte størrelser skyldes befolkningsvekst.
- Det har vært en klar nedgang i den registrerte arbeidsledigheten sett under ett fra 2011 til 2012. Nedgangen er størst for gruppene EU-land i Øst-Europa og Øst-Europa ellers.
- Den høyeste ledigheten er fremdeles blant gruppen fra Afrika og Asia, med henholdsvis 14,2 prosent og 8,7 prosent. For den førstnevnte er endringen liten, mens det for gruppen fra Asia og Sør- og Mellom-Amerika er en nedgang.

Arbeidsledige i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

- Nedgangen for samtlige grupper skyldes økt behov for arbeidskraft og gode forhold i norsk økonomi mer generelt. Høy aktivitet i bygg og anlegg, og andre tilsluttede tjenesteytende næringen, bidrar til å holde etterspørselen etter kompetansen fra gruppen fra EU-land i Øst-Europa høy.
- Flyktninger og familieinnvandrere som har fått opphold i Norge mangler ofte grunnleggende kvalifikasjoner, og har manglende verbale og skriftlige ferdigheter i norsk. For flyktninger må manglende tilknytning til arbeidsmarkedet ses i sammenheng med at disse har primært flyktet til Norge for å få beskyttelse, og ikke ankommet Norge som arbeidsinnvandrere.
- En sammenpresset lønnsstruktur med høye minstelønninger gjør at terskelen inn i arbeidslivet er høy, i form av krav til produktivitet og kvalifikasjoner. Dette kan forklare noe av forskjellen mellom ulike grupper.

Det er utfordringer på området sysselsetting og trygd, men det er mange positive trekk i arbeidsmarkedet. Denne rapporten går ikke i dybden på trygdeutgifter til ulike innvandrergupper, men dette er omtalt i Brochmann-utvalgets rapport. Vi har likevel funnet klare indikasjoner på at skatteinntekter finansierer trygdeutgiftene i dag.

Se også vedlegget bakerst i rapporten for mer informasjon om sysselsetting, arbeidsledighet og trygdeordninger for ulike landgrupper.

Nedenfor skal vi se på nyskaping, og i neste kapitel går vi nærmere inn på vekst innen utdanning for innvandrere i Norge.

3.1 Vekst i antall entreprenører blant innvandrere

Det har kommet oppløftende tall fra SSB i det siste om at flere innvandrere skaper arbeidsplasser i Norge. Basert på disse tallene ser man at hver femte nye bedrift startes av innvandrere (inkl. norskfødte, annen generasjon).

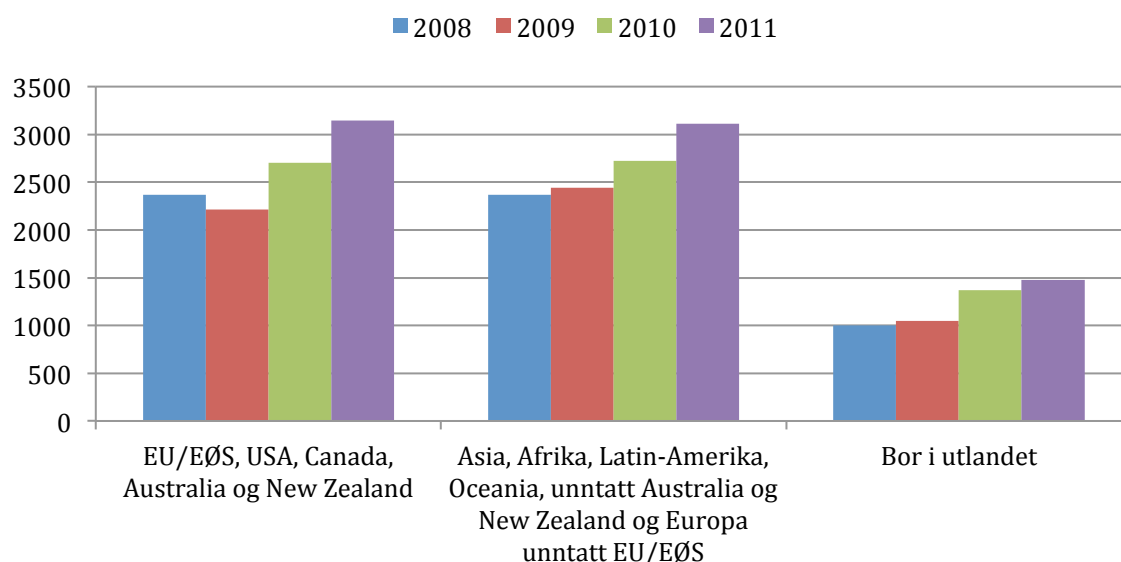
Dermed bidrar innvandrere mer til jobbveksten som igjen gir ringvirkninger på andre bedrifter. Det er også slik at lønninger som betales i disse nystartede bedriftene, gir skatteinntekter til statskassen og kommuner i hele landet.

SSB skrev i november 2012 at "Flere innvandrere etablerer foretak":

- Hele 21 prosent av etablererne av personlig eide foretak i 2011 var innvandrere eller norskfødte av innvandrerforeldre i 2011.
- Andelen har økt kraftig fra 2002 da denne var under 11 prosent.
- Innenfor overnattings- og serveringsvirksomhet hadde 56 prosent av etablererne en annen landbakgrunn enn Norge.
- En annen næring med en høy andel innvandrere, på hele 44,5 prosent, var transport og lagring.

En utvikling med flere innvandrere som starter egne bedrifter er positivt for fremtiden. Det kan bety at mulighetene for jobb øker i flere innvandrergrupper, samt at flere får forbilder som kan vise at det er mulig å lykkes i Norge.

Figur 3.1 Sterk økning i oppstart av enkeltmannsforetak gjennom finanskrisen

Det er selvsagt slik at oppgangstider i Norge etter finanskrisen, spesielt 2011-2012, gir bedre muligheter for nyetablering i hele økonomien. En stor andel arbeidsinnvandrere tilknyttet byggenæringen har også medført at mange starter egne bedrifter (ofte enkeltmannsforetak).

Fakta - Mangfoldet øker

Andelen arbeidstakere som jobber i bedrifter med minst én innvanderer blant sine ansatte økte fra 80,6 prosent i 4. kvartal 2010 til 82,2 prosent i 4. kvartal 2011.

Dette er en økning på 1,6 prosentpoeng. Disse tallene gjelder for de som jobber i bedrifter med minst 10 ansatte.

En stor mulighet for både næringslivet og offentlig sektor ligger i å utnytte kompetanse, mangfold og kulturell bakgrunn til innvandregrupper som er en viktig del av samlet befolkning.

Den positive utviklingen med flere nyetablerere blant innvandregruppen vil ha som konsekvens at arbeidsmarkedet og jobbmulighetene bedres for alle innvandrere i Norge.

Vi kan ha funnet et nytt element i positiv retning for innvanderregnskapet. Bedre integrering, mer arbeidsinnvandring og reduksjon i kravet til egenkapital samt fjerning av revisjonsplikt kan ha bidratt positivt.

Det er mulig å beregne virkningene av flere innvanderbedrifter på vekst og verdiskaping, men det er utenfor oppgaven i denne rapporten.

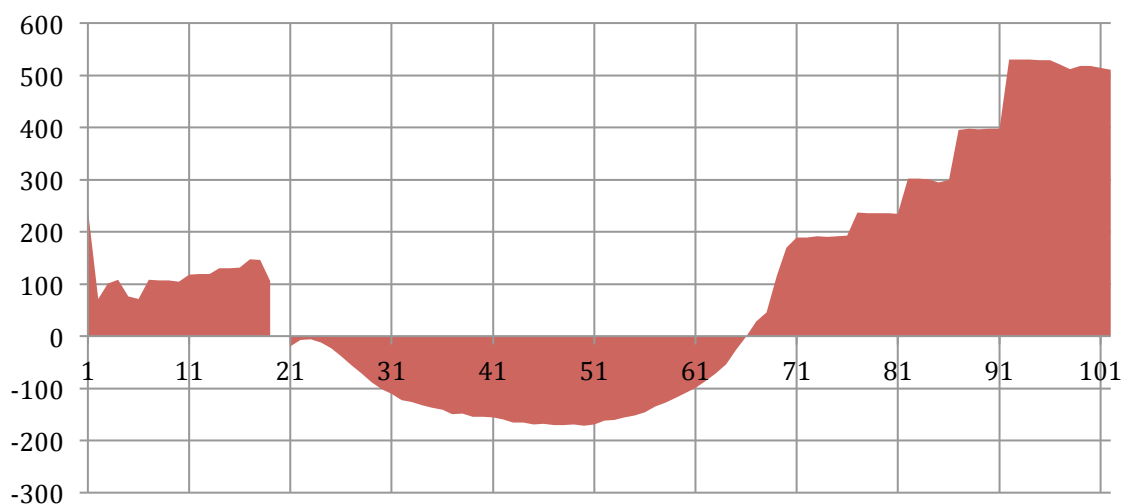
4 Økonomiske beregninger av nye elementer ved innvandringen

Det er åpenbart at det kommer mange flere arbeidsinnvandrere med fagbrev og høyere utdanning enn tidligere. Trenden følger av EU-utvidelsen og fra økt etterspørsel etter ansatte innen bygg og anlegg, deler av industrien samt helsesektoren.

Siden skole og utdanning i hovedsak er gratis for innbyggere i Norge, betyr det at det offentlige investerer mye i utdanning av befolkningen. Nordmenn flest finansierer dette gjennom arbeidslivet i etterkant, jf figur under. Det er dermed et positivt element for samfunnet ved at ferdig utdannede arbeidsinnvandrere ikke har kostnadene til utdanning eller helsevesen som personer født i Norge. De kommer raskt i arbeid og betaler skatt som finansierer velferden i samfunnet. Dermed gir de betydelige bidrag til det norske samfunnet.

Finansdepartementet har utarbeidet en viktig figur som belyser at ulike aldersgrupper har ulik profil for nettobidraget i et forenklet samfunnsregnskap.

**Netto overføringer etter alder i 2010,
i tusen kroner**

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2013.

Vi ser tydelig fra figuren til Finansdepartementet at innbyggere har et positivt nettobidrag i gjennomsnitt i befolkningen, i yrkesaktiv alder. Hele intervallet fra rundt 20 år til 64 år gir positive overføringer gjennom arbeid og skatt mv. På den annen side vil netto overføringer naturlig nok være negative for barn og unge, samt de eldre aldersgruppene.

De store gruppene med arbeidsinnvandrere de siste 8-10 årene har hovedvekten i aldersgruppen 20-45 år. Konsekvensen av dette er at statskassen ikke er belastet med utgifter til skole, oppvekst, helse og høyere utdanning.

4.1 Vårt eksempel på innsparing fra utdanning og oppvekst i utlandet ved arbeidsinnvandring

Vi ønsker å vise den positive virkningen på "nettobidraget" fra ferdig utdannede arbeidsinnvandrere som har kommet til Norge de siste årene. I 2012 kom det rundt 50.000 innvandrere og rundt 27.000 kom som følge av arbeid.

Vi gjør noen forutsetninger:

- 20.000 av innvandrerne er i alderen 20-45 år og får arbeid i løpet av kort tid.
- Halvparten kommer fra Polen og Øst-Europa innen EU.
- De fleste drar tilbake til hjemlandet før de blir pensjonister.
- Sykefravær og arbeidsledighet er noe høyere enn befolkningen for øvrig.

Innsparingen for samfunnet ved at 20.000 arbeidsinnvandrere kommer ferdig utdannet og uten utgifter til helse og oppvekst kan enkelt beregnes slik:

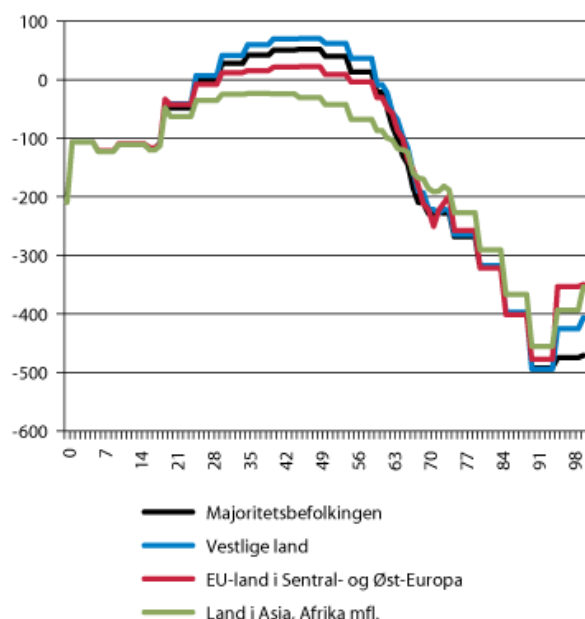
Alder	Netto overføringer etter alder i 2010, tall i tusen kroner x 20.000 personer		
0	241,0	20000	4820000
1	71,4	20000	1428000
2	101,2	20000	2024000
3	107,6	20000	2152000
4	76,3	20000	1526000
5	71,7	20000	1434000
6	107,6	20000	2152000
7	106,8	20000	2136000
8	106,6	20000	2132000
9	104,0	20000	2080000
10	117,3	20000	2346000
11	119,0	20000	2380000
12	119,5	20000	2390000
13	129,6	20000	2592000
14	129,9	20000	2598000
15	131,1	20000	2622000
16	147,0	20000	2940000
17	145,8	20000	2916000
18	105,3	20000	2106000
0-18 år		SUM	29284000

Tabellen over viser at innsparingen ved at voksne arbeidsinnvandrere kommer til Norge utgjør store beløp. I vårt eksempel med 20.000 personer blir innsparingen på drøyt 29 milliarder kroner.

Det betyr en innsparing per person på ca 1,5 million kroner. Vi har ikke regnet på andelen som følger fra utdanningsløpet spesielt. Vi kan uansett slå fast at innvandrere som kommer raskt i arbeid og er ferdig utdannet i utlandet gir store innsparinger for det offentlige.

4.2 Sentral figur fra Brochmann-utvalget

Denne figuren er tatt fra Brochmann-utvalget (2011), og er viktig for konklusjoner på lang sikt i et innvanderregnskap.

Figur 12.6 Personskatter fratrasket overføringer til husholdningene regnet i 2006-kroner. Kr 1 000 per innbygger

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kommentar fra utvalgets rapport:

"Kurvene i figur 12.6 viser de beløp et gjennomsnittsindivid betaler/får, gitt at vedkommende er til stede i alle aldersgrupper. Kurvene viser derimot ikke hvilke offentlige nettoskatter en nyfødt genererer i løpet av livet, fordi den ikke tar hensyn til utvandring og død. For alle landgrupper innebærer utvandring og død at stadig færre av et årskull vil oppleve de betalingene som gjennomsnittlig påløper etter hvert som alderen øker. For innvandrergруппene vil det også være færre som er bosatt i Norge i de yngre aldersgruppene, sammenliknet med majoritetsbefolkningen.

Innvandrere fra vestlige land har gjennomgående noe høyere yrkesdeltaking enn andre innvandrergруппer og majoritetsbefolkningen. Det forklarer at nettoskattene for denne gruppen, i den yrkesaktive perioden, ligger klart høyest av innvandrergруппene og også høyere enn majoritetsbefolkningen. Også innvandrere fra land i Sentral- og Øst-Europa betaler positive nettoskatter i den yrkesaktive perioden, men nivået er lavere enn for majoritetsbefolkningen. Innvandrere fra land i Asia, Afrika mfl. mottar i gjennomsnitt mer i stønader enn de betaler i personskatter også i årene hvor yrkesaktiviteten er høyest, hovedsakelig som følge av lavere sysselsetting. Nettoskattene er også klart lavere enn for de andre innvandringsgruppene. Stønadbeløpene er i gjennomsnitt noe lavere for de eldre innvandrerne fra land i Asia, Afrika mfl. enn for innvandrere fra de andre gruppene, først og fremst fordi de har lavere trygderettigheter som følge av relativt lav opptjening og relativt kort trygdetid."

Vi tror at det betyr at innvandrergруппene med høyest sysselsettingsandel og lavere trygdetilbøyelighet er klart positive bidragsyttere. Disse gruppene betaler dermed indirekte for velferdsordninger til seg selv og grupper med større vanskeligheter med integrering og høyere trygdeutbetalinger.

4.3 Bruk av trygd og velferdsordninger

Basert på en oversikt over bruk av trygdeordninger fra Brochmann-utvalget har vi funnet at:

- Rundt 360.000 innvandrere i 2008 hadde årlige utgifter tilknyttet trygd og andre velferdsordninger, for 16-64 åringer, på ca 16,5 milliarder kroner.
- Ved å oppjustere denne utgiften med en kombinasjon av lønns- og prisvekst (forutsatt til 3% årlig), finner vi en samlet utgift på ca 18 milliarder kroner i 2011.
- Dette utgjør ca 5 prosent av samlede utgifter for Folketrygden, men befolkningen ellers står for ca 95 prosent. Den relativt unge innvandrergруппen gjør at alderspensjoner utgjør lite foreløpig.
- Med lavere lønn og færre med full opptjening av pensjonsrettigheter vil det ta mange tiår før det jevner seg ut.

Trygd og bruk av viktige velferdsordninger, innvandrere og befolkningen ellers, 2008, kvinner og menn				
Tabell 9.4 Andel bosatte personer som mottar ulike velferdsordninger etter innvandringsstatus og landbakgrunn. Kvinner 16–64 år. 2008. Inkludert studenter.				
	<i>Alle</i>	<i>Befolkning uten innvandrerbakgrunn</i>	<i>Innvandrere</i>	
Antall bosatte i alt	1 527 640	1 345 503	171 677	
Sum overføringer, kr	58 300	58 900	54 900	
		Kvinner 16-64 år	9,4 mrd kr	
Tabell 9.5 Andel bosatte personer som mottar ulike velferdsordninger etter innvandringsstatus og landbakgrunn. Menn 16–64 år. 2008. Inkludert studenter.				
	<i>Alle</i>	<i>Befolkning uten innvandrerbakgrunn</i>	<i>Innvandrere</i>	
Antall bosatte i alt	1 591 671	1 393 922	186 699	
Sum overføringer, kr	35 100	34 900	37 800	
		Menn, 16-64 år	7,1 mrd kr	
		Samlet innvandrerbefolkning 16-64 år	16,5 mrd kr	

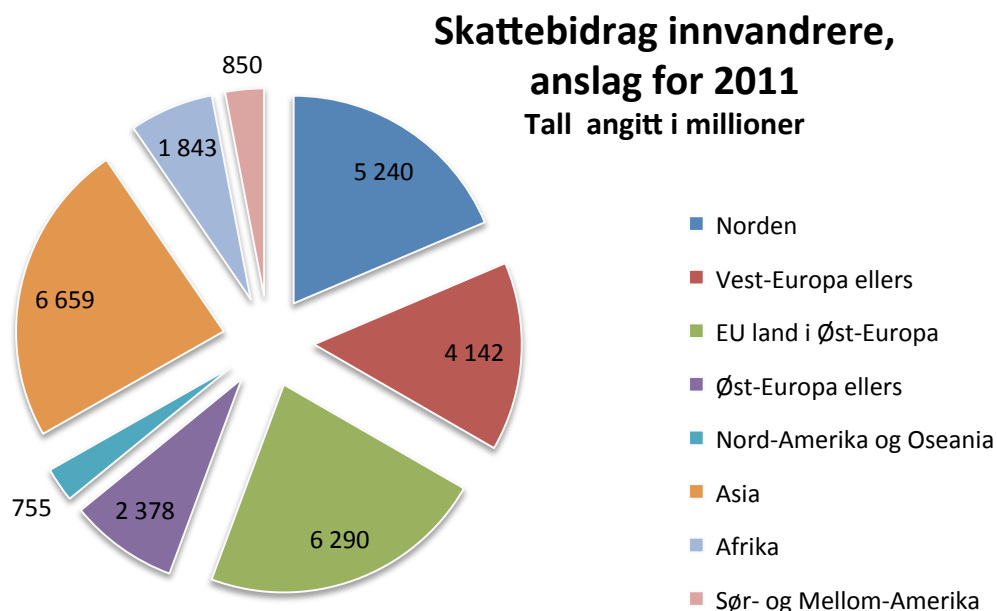
Note: «Sum overføringer» viser gjennomsnittlig mottatt stønadsbeløp for alle i kategorien, inkludert de som ikke har mottatt noen stønader.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

4.4 Et positivt skattebidrag til samfunnet

Figuren nedenfor viser hvordan beregnet skatteinntekt fra lønn fordeler seg på ulike landgrupper av innvandrere som jobber i Norge (anslag 2011).

Samlet sett utgjør denne skatteinntekten trolig mellom 27 og 28 milliarder kroner som finansierer en viktig del av velferdstjenester for både innvandrergруппene og befolkningen for øvrig.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, anslag NyAnalyse

- Skatteinntekter årlig fra lønnsinntekter på drøyt 27-28 mrd kroner fra innvandrere, med bakgrunn fra alle ulike regioner samlet.
- Innvandrere fra ulike regioner bidrar selvsagt forskjellig, både i forhold til antall sysselsatte og nivå på lønnsinntekter.
- Det tilsvarende vil også gjelde for trygdeutbetalinger og andre velferdstjenester.

Det kommer også andre inntekter fra avgifter som mva, bilavgifter og drivstoffavgifter, samt ringvirkninger av konsum og arbeid.

Se for øvrig i vedlegg for tallgrunnlaget vi har benyttet i beregningen.

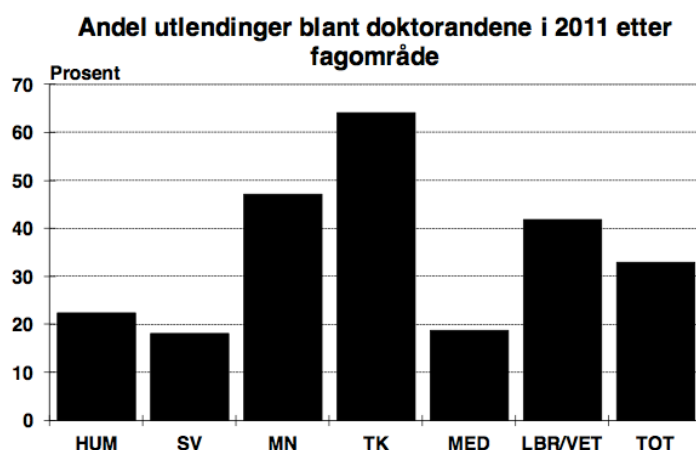
5 Økt utdanning i innvandrerbefolkningen

Flere innvandrere med høyere utdanning enn samlet befolkning

10 prosent av innvandrerne som var bosatt i Norge i 2011 hadde lang høyere utdanning, mens den tilsvarende andelen var 8 prosent for den øvrige befolkningen. Det vil si at en større andel blant innvandrerne enn i den øvrige befolkningen har utdanning på masternivå. Det samme gjelder doktorgrader. 7200 innvandrere har fullført en doktorgrad. Dette utgjør 2 prosent av aldersgruppen 33-66 år, som er i yrkesaktiv alder og er gamle nok til å ha tatt en doktorgrad. Blant resten av befolkningen er andelen kun 1 prosent. Disse høyt utdannede innvandrerne kan være arbeidsinnvandrere som er headhunted til Norge, men de tilhører nok også andre typer innvandrere. Det er verdt å merke seg at Norge er blant de landene i verden som gir lavest uttelling for fullført høyere utdanning, se vedlegg.

Det er også en høy andel utlendinger blant de som avlegger doktorgrad i Norge. I 2011 var hver tredje doktorand utlending, og hele to av tre doktorander innen teknologi var utenlandske. Figuren under viser at det er de matematiske, naturvitenskapelige og tekniske fagene som tiltrekker seg flest utlendinger på doktorgradsnivå.

Figur 5.1 Doktorgrader tatt i Norge

Kilde: [NIFU](#)

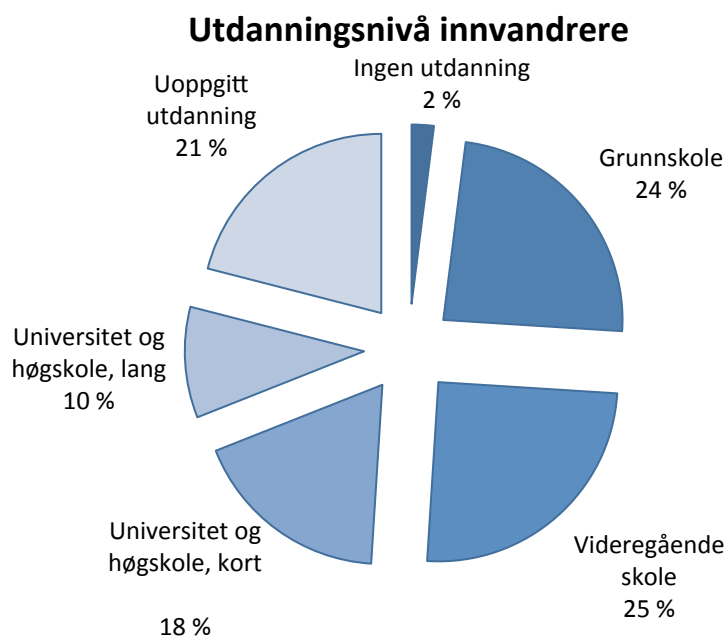
Samtidig har en større andel av innvandrerne enn befolkningen for øvrig ingen eller svært lav utdanning. Denne fordelingen mellom lav og høy utdanning med færre i midten er ikke ulogisk med tanke på hvilke innvandrere Norge tiltrekker seg. En stor andel er flyktninger og asylsøkere. En rekke arbeidsinnvandrere dekker behovet for arbeidskraft i yrker som krever lav utdanning: i restaurantbransjen, byggebransjen og transport. Norge tiltrekker seg samtidig arbeidsinnvandrere til olje-, shipping- og høyteknologisk industrivirksomhet.

Den største forskjellen mellom gruppen av innvandrere og den øvrige befolkningen er andelen som har fullført videregående. I den øvrige befolkningen er det 44 prosent som har videregående som endelige utdanning, mens kun 25 prosent av innvandrerne har oppgitt det samme. Forskjellen mellom de to gruppene utgjøres hovedsakelig av den store gruppen innvandrere man ikke vet utdanningsnivået til. Dette er folk SSB gjennom undersøkelsen "Utdanningsnivået i befolkningen"

ikke har fått svar fra. Noen har sannsynligvis utvandret igjen, andre har valgt å ikke svare, mens en del sannsynligvis har flyttet til et annet sted i landet. Det er uansett ikke urimelig å anta at de fleste som ikke har oppgitt utdannelsesnivå i undersøkelsen, ville plassert seg i en av de laveste kategoriene.

Omkring 5600 av 8600 innvandrere uten utdanning er kvinner. 3000 er menn. Disse 5600 kvinnene utgjør 2 prosent av den kvinnelige delen av innvandrerbefolkningen. Innvandrerkvinner har imidlertid oftere kort høyere utdanning enn innvandringmenn. 22 prosent av innvandrerkvinner har kort høyere utdanning, mens 16 prosent av mennene har det.

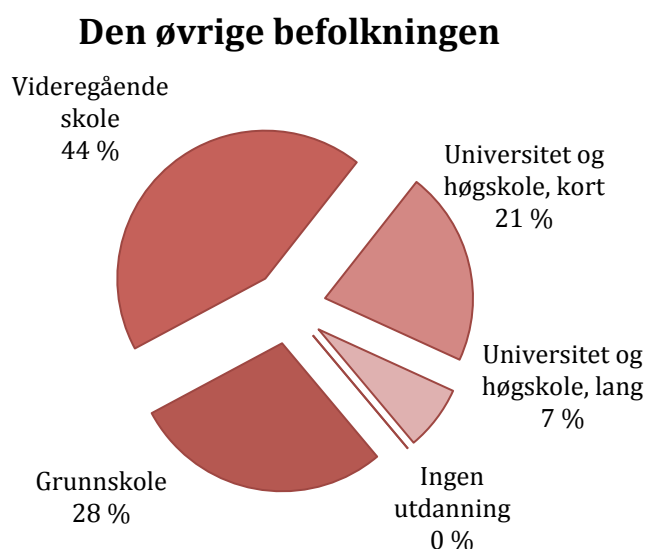
Figur 5.2 1 av 4 innvandrere med universitets- eller høyskoleutdanning

Kilde: SSB/sammensatt av NyAnalyse

Figuren under viser utdanningsnivået i den øvrige befolkningen. Det finnes tilnærmet ingen uten noen form for utdanning i den øvrige befolkningen. Derfor er heller ikke denne kategorien med i diagrammet.

Figur 5.3 Færre uten utdanning i befolkningen enn blant innvandrerguppen

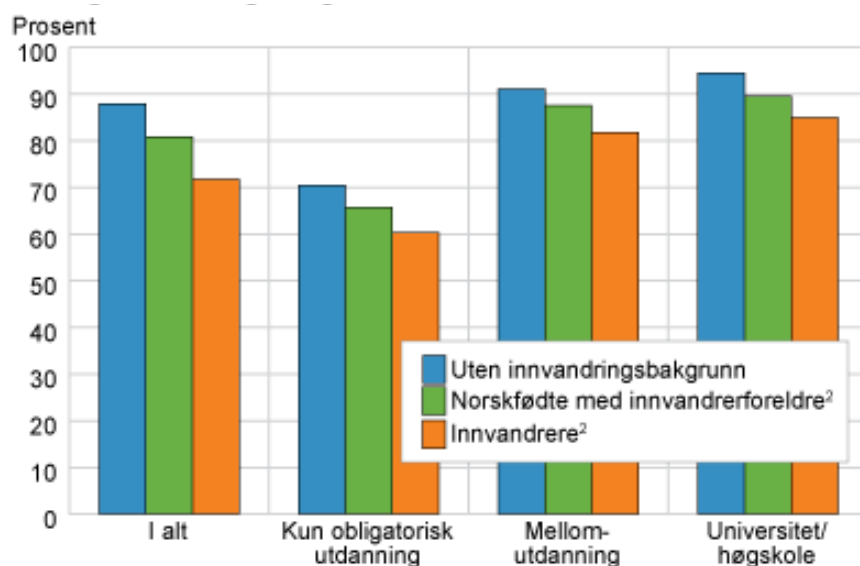

Kilde: SSB/sammensatt av NyAnalyse

Syssetting og utdanning

Sammenhengen mellom yrkesaktivitet og utdanning er interessant fordi dette sier oss noe om hva det er som gjør at færre innvandrere enn resten av befolkningen ikke er i aktivitet.

Figur 5.4 Aktive innbyggere i alderen 19 til 34 år, 2009

¹ Kun med registrert utdanning.

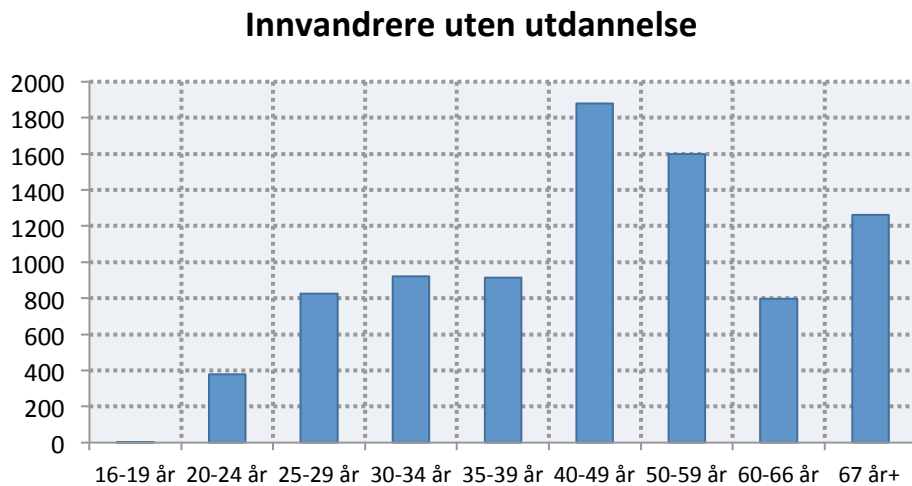
² Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika utenom Australia og New Zealand.

Fra figuren over kan vi se at aktivitetsnivået er mer avhengig av utdanningsnivå enn hvilken land man kommer fra. Å være aktiv betyr her å studere eller være sysselsatt. Blant de med kun obligatorisk utdanning er 70 prosent av befolkningen uten innvandringsbakgrunn i aktivitet. 60 prosent av innvandrerne er aktive. Vi ser også at norskfødte med innvanderforeldre er mer aktive enn

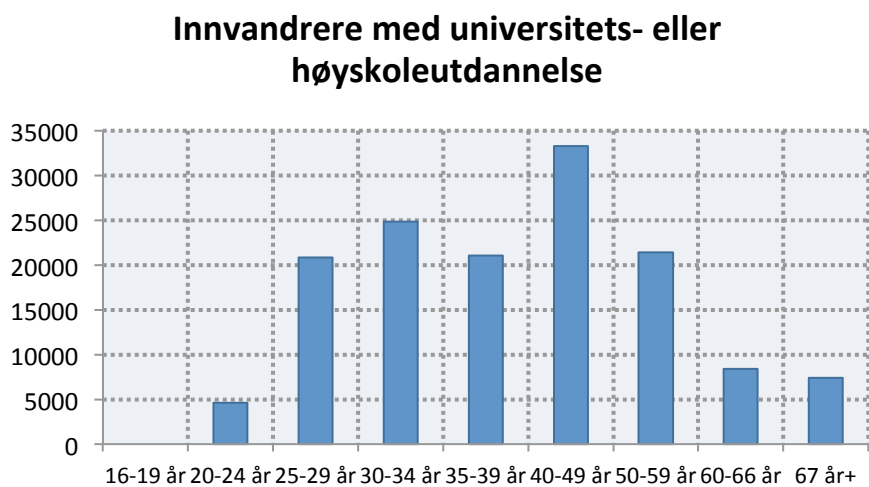
førstegenerasjonsinnvandrere, men litt mindre enn den øvrige befolkningen. Likevel indikerer tallene at det er større forskjell mellom nordmenn med ulikt nivå av utdanning enn mellom innvandrere og øvrig befolkning i samme utdanningssjikt.

Fordelt på alder

Figur 5.5 Innvandrere uten utdanning, langt færre blant de under 40 år

Figur 5.6 Innvandrere med universitets- eller høyskoleutdanning

Økonomiske samfunnsbidrag fra høyere utdanning

Det er en positiv trend for innvandrerguppen hvor langt flere tar høyskole eller universitetsutdanning. Vi ser også at arbeidsinnvandrere i dag har høyere utdanning enn forrige innvandringsbølge på 1960- og 1970-tallet. Høyere utdanning er en klar indikasjon på lavere sannsynlighet for uføretrygd, tidligpensjon og høyt sykefravær i arbeidslivet. Annen forskning støtter en slik sammenheng. Vi tror dermed at nye grupper innvandrere vil ha høyere arbeidsinntekt gjennom yrkeskarrieren enn tidligere tiders innvandrere. Flyktninger med ingen eller lite utdanning er det viktig å følge opp med spesielle introduksjonskurs og språkopplæring.

Samlet er det en klar positiv utvikling tilknyttet utdanning som trekker i retning av positive økonomiske virkninger på samfunnsregnskapet. Se også kapitel om innsparing ved voksne arbeidsinnvandrere som kommer "ferdig utdannet" til Norge.

5.2 Utdanningsnivå på ulike innvandringsgrupper

Figur 5.7 Utdanning i utvalgte geografiske grupper innvandrere

Utdannelse	Alle land	Norden	EU-land i Øst-Europa	Afrika	Asia med Tyrkia
Ingen utdanning	2	0	0	5	3
Grunnskole	24	14	10	39	36
Videregående skole	25	31	30	19	20
Universitet og høyskole, kort	18	24	14	13	17
Universitet og høyskole, lang	10	11	10	5	7
Ikke oppgitt utdanning	21	19	36	19	17

Kilde: SSB

Tabellen over viser at det er store geografiske forskjeller knyttet til utdanningsnivå. Innvandrere fra Norden har noe større andel universitets- og høyskoleutdanning. 35 prosent av nordiske innvandrere har slik utdanning mot 28 prosent i resten av befolkningen. Resten av forskjellene skyldes sikkert i all hovedsak at nærmere en femtedel ikke har oppgitt utdanning.

Blant innvandrere fra EU-land i Øst-Europa er det en større andel med lang universitets- eller høyskoleutdanning enn i resten av befolkningen. Det er imidlertid færre på lavere grads nivå.

Av innvandrere fra Afrika og Asia har færre høyere utdanning enn i resten av befolkningen. Disse innvandringsgruppene har en klar hovedvekt av mennesker med grunnskoleutdanning, og en stor gruppe som har fullført videregående.

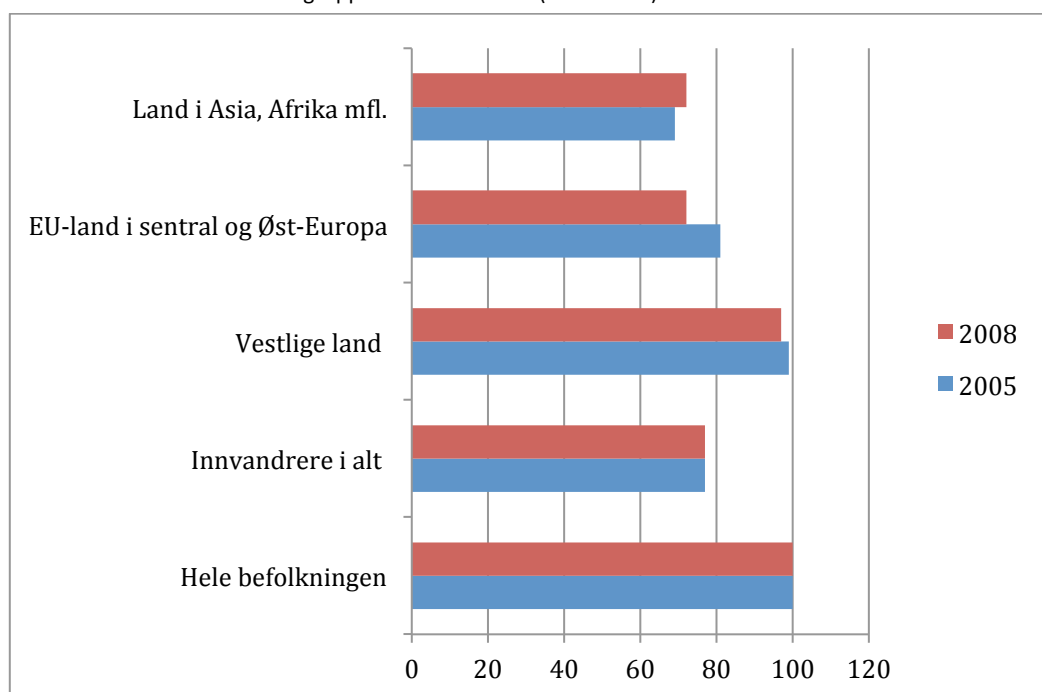
6 VEDLEGG - Tabeller og figurer mv.

6.1 Innvandrersgruppers inntekter sammenliknet med befolkningen

I følge denne tabellen fra Brochmann-utvalgets rapport er medianinntekten til innvandrergруппen samlet sett på 77 prosent av hele befolkningen i 2008. Innvandrere fra vestlige land har en inntekt som er på 97 prosent av alle innbyggerne. Polske innvandrere hadde inntekt over gjennomsnittet sammenliknet med de andre innvandrersgruppene i 2005, men nedturen i byggebransjen gjennom finanskrisen medførte lavere inntekter. Siden byggebransjen er friskmeldt og igjen opplever gode tider, er inntekt og kjøpekraft for polske innvandrere trolig høyere igjen. Det er antydninger til at polske ansatte oftere henter familien opp til Norge.

Som figuren viser er det langt lavere medianinntekter for personer fra regioner med en større andel flyktninger blant innvandrersgruppen.

Figur 6.1 Medianinntekter i ulike landgrupper av innvandrere (2005-2008)

Kilde: SSB, Brochmann-utvalget, NOU 2011:7

Grafen over og tabell neste side viser at:

- Inntektene til innvandrere i gjennomsnitt ligger 25-30 prosent lavere enn for nordmenn.
- Norskfødte med innvandrerforeldre har noe høyere medianinntekt enn alle innvandrere.
- Asylsøkere og flyktninger har langt lavere medianinntekter, og tallene viser at innvandrere fra Somalia og Irak kun har 50-60 prosent av medianinntekten som hele befolkningen.
- Store grupper arbeidsinnvandrere fra EU-land i sentral og Øst-Europa har fått nedjusterte inntekter gjennom finanskrisen.
- Svenskene hadde samme inntekt, men opplevde også en mindre nedgang i finanskrisen.
- Innvandrere fra Danmark og Storbritannia har høyere medianinntekt enn befolkningen.

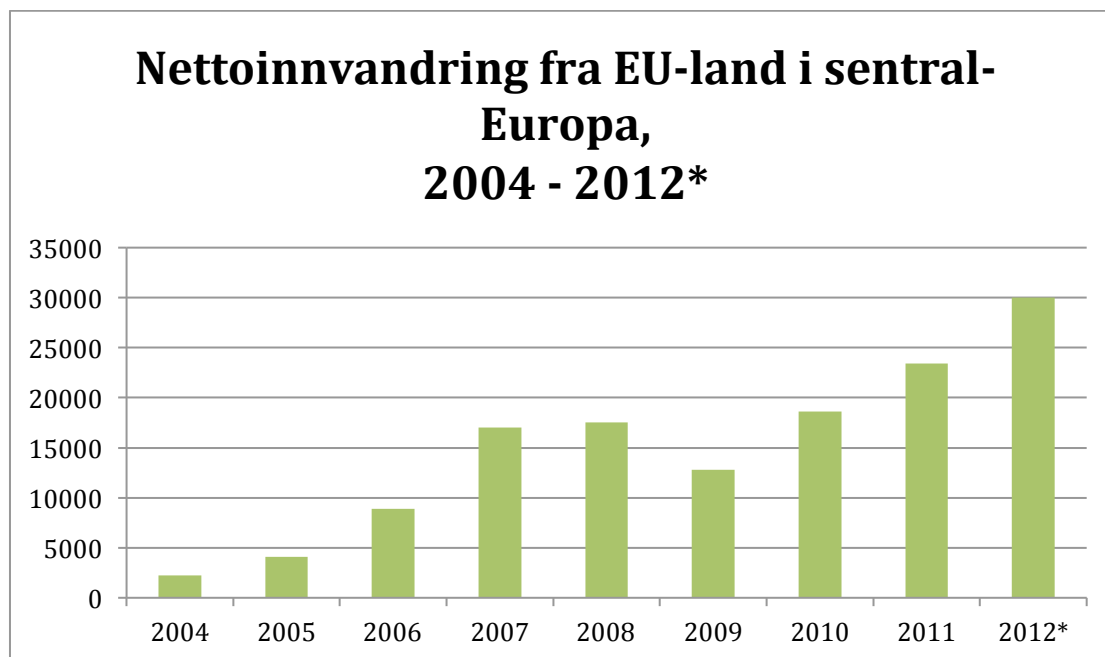
Tabell 9.1 Medianinntekt for ulike befolkningsgrupper etter landbakgrunn, sammenliknet med befolkningens medianinntekt. Husholdningenes inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) Befolkningen = 100. 15–64 år, 2005–2008.

	2005	2006	2007	2008
Hele befolkningen	100	100	100	100
Herav:				
Befolkningen utenom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	102	102	102	103
Innvandrere	77	77	77	77
Norskfødte med innvandrerforeldre	77	78	79	79
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre:				
Vestlige land	99	99	98	97
EU-land i Sentral- og Øst-Europa	81	74	70	72
Land i Asia, Afrika mfl.	69	71	72	72
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldrefra enkeltland:				
Storbritannia	107	108	109	108
Danmark	102	103	103	103
Sverige	100	99	98	96
Tyskland	97	95	92	90
Bosnia-Hercegovina	82	84	85	86
Sri Lanka	78	79	81	81
Vietnam	78	79	80	80
Russland	73	75	77	77
Iran	69	72	74	76
Polen	78	71	69	71
Tyrkia	66	67	68	69
Pakistan	64	66	68	68
Irak	57	57	58	59
Somalia	51	51	50	50

Note: Eksklusive studenthusholdninger. Se boks 9.1 for en definisjon av medianinntekt.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger, Statistisk sentralbyrå

6.2 Kraftig vekst i innvandringen fra nye EU-land

Kilde: SSB, *anslag for 2012.

6.3 Historisk oversikt, årsak bak innvandring 2000-2010

Tabell 1: Innvandring etter innvandringsgrunn og innvandringsår¹

Innvandringsår	I alt	Arbeid	Familie	Flukt	Utdanning ²	Andre	Uoppgitt innvandringsgrunn ³
2000	18964	1997	7607	7143	2131	86	0
2005	23910	6433	10426	3920	3034	97	0
2010	50251	23775	14762	6172	5270	123	149

1. Førstegangsinnvandring blant innvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap

2. Au pairer har utdanning som innvandringsgrunn

3. Fra 2009 kan personer bli registrert med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette skyldes de nye registreringsreglene for EU/EØS/EFTA-borgere som fra 1. oktober 2009 ikke lenger trenger å

søke om oppholdstillatelse. For mer informasjon om registreringsordning for EØS-borgere: <http://www.udi.no/>

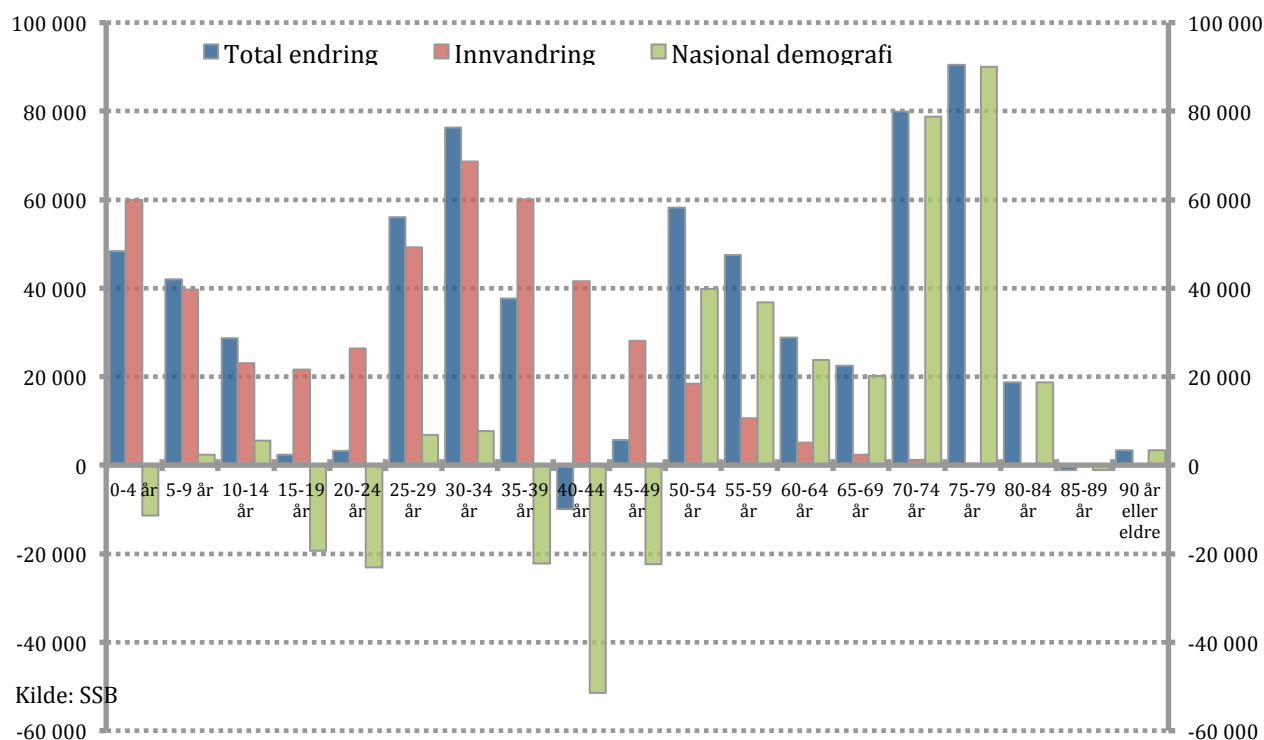
Kilde: IMDI-rapport.

6.4 Beskrivelse av innbyggervækst og innvandring neste 10 år

Netto innvandring til Norge i 2011 var 47.032 mennesker. Til sammenlikning var nettoinnvandringen i 2005 på 18.439 personer. Når man inkluderer innvandring i flyttestatistikken, har alle norske fylker positiv nettoutflytting. Fra 2001 til 2011 økte folketallet i Oslo med over 100.000 mennesker. Det tilsvarer nesten 20 % av byens befolkning. Sammen med Rogaland og Akershus har hovedstaden opplevd den største befolkningsveksten de seneste ti årene.

Høy innvandring gir en yngre befolkning

Figur 6.2 Nye innbyggere neste 10 år, etter alder og befolkningskategori

Det er helt tydelig fra tallene ovenfor at veksten i nye innbyggere i stor grad følger fra økt innvandring. Spesielt aldersgruppen 25-45 år med barn vil øke ved fortsatt høy innvandringstakt. To hovedtrender utpeker seg de neste ti årene. For det første ser vi at befolkningsveksten blant gruppen under 50 år skyldes innvandring.

Befolkningsvekst blant gruppen over 50 år skyldes derimot aldring av den nåværende befolkningen. De store barnekullene fra 1945-1950 ("babyboomers") er i ferd med å bli pensjonister.

Oslo er innvandringsfylket nummer én i landet, og nettoinnvandringen til hovedstaden var hele 8.742 personer i 2011. Oslo, Akershus, Hordaland og Rogaland var fylkene som fikk flest innvandrere i 2011. I vestlandsfylkene tiltrekker særlig Bergen, Stavanger og Sandnes seg mange innvandrere, i tillegg til de omliggende kommunene. I Akershus er det særlig Asker og Bærum som har høy innvandring de seneste årene, men også kommuner i nærheten av flyplassen på Gardermoen har fått flere innvandrere og høy tilflytting.

Tabell: Sysselsatte innvandrere etter sektor, 4.kvartal 2011

	Sysselsatte innvandrere							
	Norden	Vest-Europa ellers	EU land i Øst-Europa	Øst-Europa ellers	Nord-Amerik a og Oseania	Asia ¹	Afrika	Sør- og Mellom-Amerika
I alt	45537	37102	75922	28705	6126	80376	22880	10538
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	615	459	2736	256	68	429	91	51
05-09 Utvinning og bergverksdrift	805	1877	589	405	352	1001	278	317
10-33 Industri	3376	3732	12036	2991	466	6944	1239	856
35-39 Elektrisitet, vann, avløp, renovasjon	256	231	730	183	30	303	119	50
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	3505	2814	17500	1822	194	1660	414	342
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	6741	3110	5739	4033	444	10410	1901	975
Av dette 47 Detaljhandel	3837	1356	1964	2830	233	7225	1247	618
49-53 Transport og lagring	2106	1446	3882	1579	171	6666	2151	365
Av dette 49.3 Landtransport med passasjerer	313	287	975	614	11	3866	1077	88
55 Overnattingsvirksomhet	1070	900	2192	673	74	2577	766	366
56 Serveringsvirksomhet	2411	1522	2422	967	216	8902	1092	560
58-63 Informasjon og kommunikasjon	1852	1479	597	636	446	2029	283	269
64-66 Finansierings- og forsikringsvirksomhet	791	341	210	223	95	519	84	79
68-75 Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting	2945	3768	2964	1387	787	2990	713	546
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	3165	2301	13861	2965	337	8761	3591	1355
Av dette: 78.2 Utleie av arbeidskraft	1436	858	7278	688	130	1545	636	334
81.2 Rengjøringsvirksomhet	307	432	4473	1101	29	4062	2028	624
84 Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	1238	923	672	1145	147	2117	819	279
85 Undervisning	2760	3939	1836	1806	1044	4280	1297	822
86-88 Helse- og sosialtjenester	9593	6388	6094	6453	798	17454	7253	2779
90-99 Private tjenester ellers, internasjonale organisasjoner	2059	1614	1406	992	386	2275	677	437
Uoppgitt	249	258	456	189	71	1059	112	90

Kilde: SSB

7 Arbeidsledige innvandrere

	I alt	Norden	Vest-Europa ellers	EU land i Øst-Europa	Øst-Europa ellers	Nord-Amerika og Oseania	Asia	Afrika	Sør- og Mellom-Amerika
Arbeidsledige - 2012.	22528	1206	1101	5394	2244	156	7688	3933	806
Arbeidsledighet (prosent) - 2012.	6,6%	2,6%	2,8%	6%	7%	2,6%	8,7%	14,2%	7,1%
Arbeidsledige - 2011.	22137	1270	1125	5133	2302	162	7648	3685	812
Arbeidsledighet (prosent) - 2011.	7%	2,8%	3%	6,7%	7,5%	2,8%	9%	14,3%	7,3%

Se omtale av disse tallene foran i rapporten.

Fakta om utfordringen for flyktninger

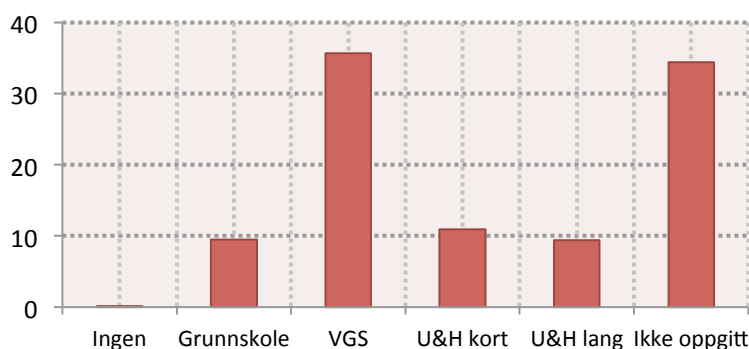
I 4. kvartal 2011 var det i alt registrert 73 613 sysselsatte flyktninger i Norge, noe som utgjør en sysselsettingsandel på 50,8 prosent blant flyktningene. I hele befolkningen lå andelen sysselsatte på 69,1 prosent, mens den i innvandrerguppen totalt var 62,8 prosent. Siden 4. kvartal 2010 har sysselsettingsprosenten vært uendret blant flyktninger, mens det i innvandrerguppen totalt var en økning på 1,2 prosentpoeng. I hele befolkningen var det heller ingen endring i sysselsettingsandelen.

Kilde: Flyktninger og arbeidsmarkedet, 4. kvartal 2011, SSB-rapport nr4/2013.

8 Spesielt om utdanning i ulike innvandrergupper/land

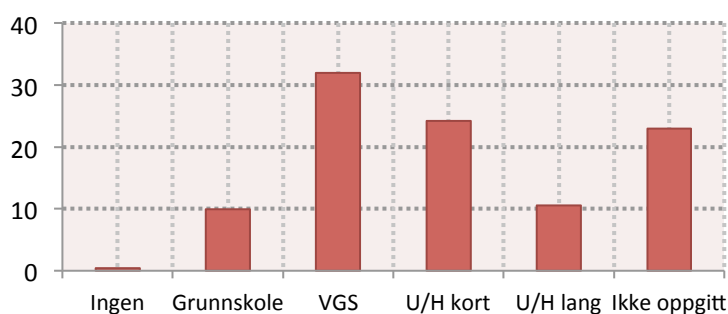
Polakker er den største innvandringsgruppen i Norge. Svensker kommer et stykke lenger ned på listen som andre største gruppe. I 2011 var 58 500 polakker bosatt i Norge. Fire av fem polakker oppga arbeid som innvandringsgrunn. Fordi svært få polakker kommer til Norge for å studere, har en av tre ikke oppgitt utdanning. Fra figuren under ser vi at videregående opplæring dominerer som utdanningsnivå blant de polske innvandrerne. Vi vet også at mange østeuropeiske menn som kommer til Norge, har videregående i håndverksfag.

Utdanning polakker i Norge 2011

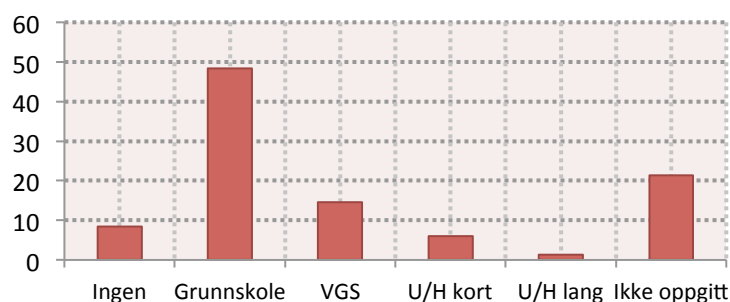
Svenske innvandrere har et liknende mønster som den øvrige befolkningen. Noe flere har lang høyere utdanning enn ellers, og det er færre med kun grunnskoleutdanning. En av fem har likevel ikke oppgitt utdanning, og det er vanskelig å vite hvor disse vil plassere seg i statistikken.

Utdanning svensker i Norge 2011

Et helt annen bilde tegner seg av somaliere som var bosatt i Norge i 2011. Nesten en av to har grunnskoleutdanning og nesten ingen har lang høyere utdanning. Det er flere som ikke har noen utdanning enn gruppen som har kort høyere utdanning. De fleste somaliere i Norge er flyktninger som følger i perioden 1998 til 2002. De fleste er svært unge, og de har bodd kort tid i Norge. Dette er med på å forklare noe av overvekten av lavt utdannede.

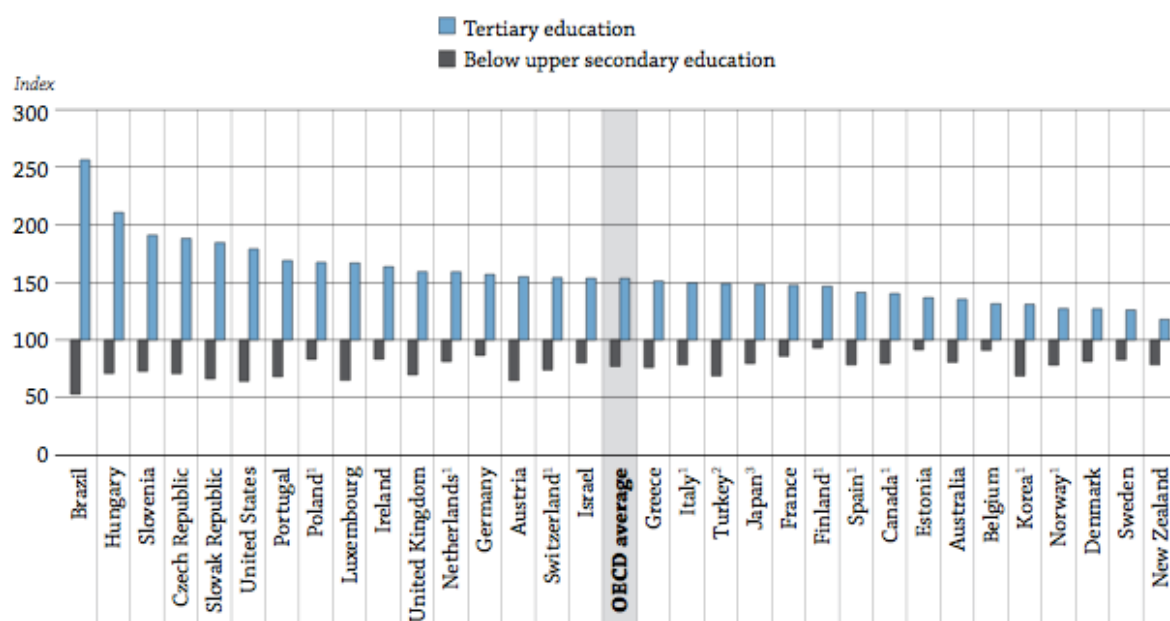
Utdanning somaliere i Norge 2011

8.1 Relativ lav økonomisk belønning for høy utdannelse i Norge

Chart A8.1. Relative earnings from employment by level of educational attainment for 25-64 year-olds (2009 or latest available year)

Upper secondary and post-secondary non-tertiary education = 100

Note: Belgium, Korea and Turkey report earnings net of income tax. The Czech Republic, Hungary, Luxembourg, Poland, Portugal and Slovenia report earnings excluding data for individuals in part-time work. Hungary, Luxembourg, Poland and Slovenia also exclude data on part-year earnings.

1. Year of reference 2008.

2. Year of reference 2005.

3. Year of reference 2007.

Countries are ranked in descending order of the relative earnings of 25-64 year-olds with tertiary education.

Source: OECD, Table A8.1. See Annex 3 for notes (www.oecd.org/edu/eag2011).

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932460515>

9 Skattebidraget fra innvandrere i arbeid

Vi har satt sammen tall fra SSB og gjort noen forutsetninger slik at det er mulig å anslå skatteinntekter fra innvandrere i arbeid.

	I alt	Norden	Vest-Europa ellers	EU land i Øst-Europa	Øst-Europa ellers	Nord-Amerika og Oseania	Asia	Afrika	Sør- og Mellom-Amerika
Median inntekt, andel, hele befolkningen = 100 (2008)	77	100	97	72	72	100	72	70	70
Sysselsatte innvandrere	307186	45537	37102	75922	28705	6126	80376	22880	10538
Inntekt totalt	972151 53420	18715707 000	147914 54340	22466838 240	849438 3600	25177860 00	23784865 920	65825760 00	303178260 0
Skattesats	0,28	0,3	0,3	0,28	0,28	0,30	0,28	0,25	0,25
Anslag på Skattebidrag	27,2 mrd	5,6 mrd	4,4 mrd	6,2 mrd	2,4 mrd	0,8 mrd	6,7 mrd	1,6 mrd	0,8 mrd

Kilde: Brochmann-utvalget, SSB, beregning av NyAnalyse.

Forutsetninger

- Utgangspunkt i SSBs tallgrunnlag for sysselsatte innvandrere og medianinntekt for alle sysselsatte på ca 411.000 kroner årlig.
- Bruker anslagene for inntekter for ulike landgrupper innen innvandringsbefolkningen, hvor norsk befolkning er satt lik 100, fra Brochmann-utvalget.
- Benytter overslag på skattesats for lønnsinntekter på hhv. 30% (høy-moderat lønn), 28% (normal-lav), og 25 % (for lav inntekt).
- Vi har sett bort fra arbeidsgiveravgift samt mva på varer og tjenester, så dette bør være forsiktige anslag kun basert på arbeidsinntekter.

Hovedfunn

- Årlige skatteinntekter fra lønnsinntekter hos innvandrerbefolkningen samlet er med våre forutsetninger anslått til 27-28 mrd kroner.
- Med ulike skattesatser blir summen av hver enkelt landgruppe samlet på ca 28,5 mrd kroner.
- Innvandrere fra ulike landgrupper (regioner) bidrar ulikt, både i forhold til antall sysselsatte og nivå på lønnsinntekter over tid.
- I tillegg kommer andre virkninger på statens inntekter som avgifter, hvor mva på varer og tjenester samt bil- og drivstoffavgifter er viktige bidrag.

10 Trygdeordninger fordelt på landgrupper (andel i %)

Trygd og bruk av viktige velferdsordninger, innvandrere og befolkningen ellers, 2008, kvinner og menn

Tabell 9.4 Andel bosatte personer som mottar ulike velferdsordninger etter innvandringsstatus og landbakgrunn. Kvinner 16–64 år. 2008. Inkludert stu

	Alle	Befolkning uten	Innvandrere	Norskfødte i	Vestlige land	EU-land i Sentral-	Asia, Afrika mfl.
Antall bosatte i alt	1 527 640	1 345 503	171 677	10 460	42 657	19 771	119 709
Arbeidsrelaterte:							
Uføreytelser	11	12	5	3	6	3	5
Dagpenger	3	3	4	3	3	3	5
Sykepenger	29	30	21	17	25	18	20
Rehabiliteringspenger og attføringspeng	6	6	5	3	4	2	6
Kvalifiseringsstønad	0	0	0	0	0	0	1
Introduksjonsstønad	0	0	3	0	0	0	4
Minst en arbeidsrelatert overføring	43	44	34	23	33	24	35
Familierelaterte:							
Foreldrepenger	5	6	5	5	6	6	5
Engangsstønad	1	0	3	1	1	3	3
Kontantstøtte	5	4	9	6	5	6	10
Barnetrygd	40	40	45	20	38	30	47
Overgangsstønad	2	2	3	2	1	1	4
Stønad til barnetilsyn	2	2	2	1	1	1	3
Utdanningsstønad for enslige forsørgere	0	0	0	0	0	0	1
Minst en familierelatert overføring	40	40	46	21	38	32	48
Andre:							
Sosialhjelp	3	3	7	3	2	2	9
Bostøtte	3	3	7	2	2	2	9
Grunn- og hjelpestønad	4	4	1	3	2	1	1
Studiestipend	12	13	8	40	4	5	12
Minst en av de andre velferdsytelsene	20	20	17	45	8	9	25
Minst en av overføringene ovenfor	74	75	67	70	58	49	73
Sum overføringer, kr	58 300	58 900	54 900	37 000	42 500	30 900	61 700
		Kvinner 16-64 år	9425067300				

Tabell 9.5 Andel bosatte personer som mottar ulike velferdsordninger etter innvandringsstatus og landbakgrunn. Menn 16–64 år. 2008. Inkludert studente

	Alle	Befolkning uten	Innvandrere	Norskfødte i	Vestlige land	EU-land i Sentral-	Asia, Afrika mfl.
Antall bosatte i alt	1 591 671	1 393 922	186 699	11 050	51 072	36 888	109 789
Arbeidsrelaterte:							
Uføreytelser	8	8	5	2	4	1	7
Dagpenger	3	3	6	4	4	4	7
Sykepenger	18	18	17	11	16	8	19
Rehabiliteringspenger og attføringspeng	4	4	4	2	3	1	6
Kvalifiseringsstønad	0	0	0	0	0	0	0
Introduksjonsstønad	0	0	2	0	0	0	4
Minst en arbeidsrelatert overføring	30	30	30	17	23	12	38
Familierelaterte:							
Foreldrepenger	3	3	2	1	3	1	2
Engangsstønad	0	0	0	0	0	0	0
Kontantstøtte	0	0	2	1	1	4	2
Barnetrygd	3	3	7	1	3	20	3
Overgangsstønad	0	0	0	0	0	0	0
Stønad til barnetilsyn	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsstønad for enslige forsørgere	0	0	0	0	0	0	0
Minst en familierelatert overføring	6	6	9	4	6	21	6
Andre:							
Sosialhjelp	4	3	9	4	2	1	14
Bostøtte	2	2	6	1	1	0	9
Grunn- og hjelpestønad	3	3	1	3	1	0	2
Studiestipend	9	9	6	34	2	1	11
Minst en av de andre velferdsytelsene	15	15	16	39	5	2	28
Minst en av overføringene ovenfor	44	44	45	54	31	31	57
Sum overføringer, kr	35 100	34 900	37 800	20 200	22 900	13 500	51 100
Note: «Sum overføringer» viser gjennomsnittlig mottatt stønadsbeløp for alle i kategorien, inkludert de som ikke har mottatt noen stønader.							
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå							
	Menn, 16-64 år	7057222200					
	Samlet innvand	16482289500	Overslag for 2011 (3%+ årlig)				
		ca 16,5 mrd	ca 18 mrd kroner				

Kilde: NOU 2011:7, Brochmann-utvalget, beregning NyAnalyse.

10.1 Alternativ beregning av trygdeutgifter innvandrere som andel av totalen

Samlede utgifter knyttet til stønader til husholdninger (Folketrygden) var på 316,9 Mrd. kroner i 2009. I 2011 var den på 356,4 Mrd. kroner, og økningen var på 12,4 prosent.

Innvandrerbefolkningen mottok rundt 13,4 Mrd. kroner av dette beløpet i 2009, og legger vi til grunn en forutsetning om lik vekstrate som for befolkningen for øvrig, utgjorde denne andelen ca. 15,3 Mrd. kroner i 2011.

Av 356,4 Mrd. kroner gikk ca 15,3 Mrd. kroner til innvandrerbefolkningen i 2011. Dette utgjør en andel på 4,3 prosent. Mens det for befolkningen for øvrig er andelen på 95,7 prosent.

En viktig årsak til lavere samlede utbetalinger er at innvandrerbefolkningen er yngre med langt mindre utbetaling av alderspensjon.

Ett tilsvarende regnestykke basert på vår beregning på forrige side, med 18 Mrd. kroner i samlede utgifter til innvandrergруппene samlet, vil gi en andel på ca 5 prosent av totalen.

Et anslag på andelen trygdeutgifter i Norge som går til innvandrergруппene er på mellom 4 og 5 prosent med våre forutsetninger og tallmateriale.

Les mer om ulike gruppers bruk av trygd i SSB-rapport nr7/2011.

Innvandrerens bruk av velferdsordninger i 2009

"I 2009 mottok innvandrerne 13,4 milliarder kroner gjennom de 16 velferdsordningene, som delt på totalt 305 427 innvandrere blir 44 000 kroner, mot 55 000 kroner i totalbefolkningen".

Kilde: http://www.ssb.no/emner/03/04/rapp_201107/rapp_201107.pdf

11 Ulik grad av sysselsetting, innvandrere og flyktninger

Tabell 3.1 Sysselsatte i befolkningen, blant innvandrere og flyktninger. Etter utvalgte føde-land¹. Absolutte tall og i prosent av personer i alt 15-74 år i hver gruppe. 4. kvartal 2010 og 2011

	2010	2011	2010	2011	Endring i prosentpoeng
			Prosent		
Sysselsatte i hele befolkningen	2 517 000	2 562 000	69,1	69,1	0,0
Sysselsatte innvandrere i alt	274 823	307 186	61,6	62,8	1,2
Av dette:					
Sysselsatte flyktninger i alt	70 442	73 613	50,8	50,8	0,0
Irak	7 335	7 601	41,3	41,4	0,1
Somalia	4 685	5 157	30,0	30,6	0,6
Iran	6 384	6 432	55,2	53,8	-1,4
Bosnia-Hercegovina	7 326	7 377	64,3	65,3	1,0
Vietnam	7 060	7 058	63,3	63,4	0,1
Afghanistan	3 541	4 143	42,3	44,6	2,3
Kosovo	4 512	4 619	57,5	57,7	0,2
Sri Lanka	4 844	4 917	69,6	70,4	0,8
Eritrea	1 922	2 445	37,8	38,5	0,7
Chile	3 169	3 173	67,6	68,2	0,6
Russland	1 664	1 790	46,6	48,2	1,6
Etiopia	1 842	2 001	56,0	55,1	-0,9
Tyrkia	1 378	1 378	54,2	54,5	0,3
Pakistan	812	839	47,2	47,6	0,4
Kroatia	1 115	1 140	67,0	67,4	0,4
Kongo	588	646	45,5	46,7	1,2
Polen	864	860	69,3	69,0	-0,3
Syria	420	450	40,6	41,7	1,1
Makedonia	612	629	59,1	60,1	1,0
Libanon	420	404	40,9	39,0	-1,9
Sudan	296	354	35,8	34,4	-1,4
Serbia	390	422	56,1	59,1	3,0
India	315	309	62,0	60,8	-1,2
Ghana	312	308	67,4	66,4	-1,0
Algerie	210	200	47,4	44,8	-2,6
Rwanda	226	243	55,9	56,9	1,0
Uganda	207	212	61,1	61,3	0,2
Romania	229	240	69,6	73,8	4,2
Colombia	199	214	65,9	69,9	4,0
Kenya	134	145	51,0	54,3	3,3

¹ Med mer enn 100 sysselsatte

Kilde: SSB

12 God utvikling for introduksjonsordningen

Vedlagt utdrag fra KS' sak om introduksjonsordningen.

"De foreløpige resultatene for introduksjonsordningen viser at 47 % av flyktingene som har avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012, har gått direkte over i arbeid eller utdanning.

Resultatene kan bli justert når endelige tall foreligger i februar 2013. Men de foreløpige resultatene er bedre enn i både 2011 og 2010, da tallene viste henholdsvis 46 % og 42 %.

Best i klassen er Karmøy kommune, som ligger an til å få alle sine deltakere i arbeid eller utdanning. Derneft finner vi Stjørdal og Nærøy med over 90 %.

IMDi har laget en tabell som viser kommunenes foreløpige resultater. Tallene er hentet fra Nasjonalt Introduksjonsregister og gir informasjon om hva situasjonene er i det øyeblikket en flyktning har avsluttet introduksjonsprogram.

Hvorvidt deltakerne kommer i arbeid eller utdanning avhenger ikke av introduksjonsprogrammet alene. Arbeidsmarkedet i kommunen, deltakernes alder, kjønn, yrkeserfaring og utdanning spiller også inn.

Resultatene er derfor ikke helt sammenlignbare, fordi kommunene kan ha forskjellige rammevilkår som påvirker deres mulighet for å lykkes."

Les mer her <http://www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati/Flyktninger/Forelopige-resultater-i-introduksjonsordningen-i-2012/>

NyAnalyse
Terje Strøm
Hegdehaugsveien 24
0351 Oslo

utrop
Postboks8962, Youngstorget

0028 Oslo, Norway

utrop@utrop.no

<http://www.utrop.no>
Tel: +47 22 04 14 60

Mobil: +47 95 158 758

Dato: 02. 01. 2012

Oppdragsbekreftelse

Vi viser til hyggelig møte 22. januar, og sender herved bekreftelse på oppdraget.

Utrop er Norges første flerkulturelle avis og ønsker å lage et tenativt innvandringsregnskap. Da vi ikke har midler til å lage et omfattende regnskap, ønsker vi heller at eksisterende tallmateriale fra relevante felt (SSB, NAV, statsbudsjettet osv) legges til grunn. Det skal utarbeides en kortfattet rapport med et medievennlig sammendrag.

Det spørsmålet vi ønsker svar på er om innvandringen lønner seg sammenliknet med en etnisk norsk person født og oppvokst i Norge. Svaret bør være noe som tallmessig/økonomisk sammenstilling som viser en tendens eller et mønster. Det er ønskelig å anslå eller vurdere kostnadene ved utdanning, som mange arbeidsinnvandrere ikke belaster statskassen i Norge. Og i tillegg se på trygdeoverføringer til innvandrerbefolkningen opp mot skatteinntekter som denne gruppen genererer.

Rapporten kan være i form av 15-20 siders notat i tillegg til tabeller i vedlegg, som ser på sysselsettingsnivå (skatteinntekter), utdanning og oppstart av bedrifter.

Leveranse: I midten av februar.

Dette blir "nye elementer" inn i et innvandrerregnskap, som andre (evt. NyAnalyse) kan utrede mer grundig i neste fase.

Majoran Vivekananthan
Ansvarlig redaktør
Utrop

ISBN 978-82-998107-1-5